

13957 - ئىنسانلارنىڭ پەيغەمبەرلەرگە مۇھتاجلىقى

سوئال

كىشىلەر نىمىشقا پەيغەمبەرلەرگە مۇھتاج بولىدۇ ؟

تەپسىلىي جاۋاب

مەدھىيە ئاللاھقا بولسۇن .

پەيغەمبەرلەر بولسا ئاللاھنىڭ بەندىلىرىگە ئەۋەتكەن ئەلچىلىرى بولۇپ ، ئۇلار ئۇنىڭ بۇيرۇقلىرىنى يەتكۈزىدۇ . ھەمدە ئۇلارغا ئاللاھ ۋەدە قىلغان نىپمەتلەر بىلەن خۇش-خەۋەر بىرىدۇ ، ناۋادا ئۇلار ئۇنىڭ بۇيرۇقلىرىغا ئىتائەت قىلغان بولسا . ھەمدە ئۇلارنى دائىملىق ئازاپتىن ئاگاھلاندۇرىدۇ ، ناۋادا ئۇلار ئۇنىڭ توسۇقلىرىغا قارشى چىققان بولسا . ئۇلار ئۇلارغا ئىلگىرىكى مىللەتلەرنىڭ ھىكايىلىرىنى ، ئۇلارنىڭ پەرۋەردىگارىنىڭ بۇيرۇقلىرىغا بويسۇنغانلىقى ئۈچۈن ئۇلارغا كەلگەن ئازاپ ۋە ئىنتىقاملارنى سۆزلەپ بىرىدۇ .

بۇ ئىلاھى بۇيرۇقلار ۋە چەكلىمىلەرنى نوقۇل پىكىر يۈرگۈزۈش ئارقىلىق بىلگىلى بولمايدۇ . شۇڭلاشقا ئاللاھ ئىنسانلارنى ھۆرمەتلەش ، ئۇلارنىڭ مەنپەئىتىنى قوغداش يۈزىسىدىن قانۇنلارنى بىكىتتى ، بۇيرۇق ۋە توسۇقلارنى بەردى . چۈنكى ، كىشىلەر ئۆزلىرىنىڭ كۆڭۈل خاھىشىغا ئەگىشىدۇ . شۇنىڭ بىلەن چەكلىمىلەردىن ئۆتۈپ كىتىدۇ ، كىشىلەرگە زوراۋانلىق قىلىدۇ ھەمدە ئۇلارنى ھەق-ھوقۇقىدىن مەھرۇم قىلىدۇ . شۇڭا ئاللاھ ئۆزىنىڭ دانالىقى ۋە ھىكمىتى بىلەن ئۇلارنى ئاللاھنىڭ بۇيرۇقلىرىنى ئەسلىتىدىغان ، ئۇلارنى گۇناھقا چۈشمەسلىككە ئاگاھلاندۇرىدىغان ، ئۇلارغا ۋەز-نەسىھەت قىلىدىغان ھەمدە ئۇلارغا ئىلگىرى ئۆتكەن كىشىلەرنىڭ ھىكايىلىرىنى سۆزلەپ بىرىشكە ئۈزۈلدۈرمەي ئۇلارغا ئەلچىلەرنى ئەۋەتىپ تۇردى . چۈنكى كىشىلەر ئاجايىپ خەۋەرلەرنى ئاڭلىغاندا ، ئۇلارنى ھوشيار قىلىدۇ-دە ، شۇنىڭ بىلەن ئۇلار چۈشىنىدۇ ، بىلىمى ئاشىدۇ ۋە توغرا چۈشىنىدۇ ، چۈنكى قانچە كۆپ ئاڭلىغانسىرى ئوي-پىكىرلەر شۇنچە كۆپ بولىدۇ . ئوي-پىكىرلەر قانچە كۆپ بولسا ، ئۇلار شۇنچە كۆپ پىكىر يۈرگۈزىدۇ . ئۇلار قانچە پىكىر يۈرگۈزسە ، ئۇلارنىڭ بىلىدىغىنى شۇنچە كۆپ بولىدۇ . ھەمدە ئۇلارنىڭ بىلىدىغىنى قانچە كۆپ بولسا ، ئۇلارنىڭ قىلىدىغىنى شۇنچە كۆپ بولىدۇ . شۇڭا بۇ ھەقىقەتنى چۈشەندۈرۈش ئۈچۈن ، ئەلچىلەرنى ئەۋەتىشتىن باشقا يول يوق .

[ئەلى بىن مۇھەممەد مەۋدۇدىنىڭ **ئەئىلام نۇبۇۋۋە** دىن ئىلىندى .]

ئىسلام پېشىۋاسى ئىبنى تەيمىيە (ئاللاھ ئۇنىڭغا رەھىم-شەپقەت قىلسۇن) -ئەھمەد بىن ئابدۇلھەلىم بىن ئابدۇسسەلام ئىبنى

تەيمىيە دەپ تونۇلغان . ئۇ ھىجرىيىنىڭ 61-يىلى تۇغۇلۇپ ، 728-يىلى ۋاپات بولغان . ئۇ ئەڭ كاتتا ئىسلام ئالىملىرىنىڭ بىرى بولۇپ ، نۇرغۇن قىممەتلىك كىتاپلارنى يازغان . ئۇ مۇنداق دىگەن : "ئەلچىلىك بولسا ئىنسانلارنىڭ دۇنيا ۋە ئاخىرەتتە ئەڭ ياخشى نەرسىگە يېتەكلىنىشى ئۈچۈن زۆرۈر . بىر ئادەم بۇ ئەلچىلىككە ئەگەشمىسە ، ئاخىرەتتە ئۆزىگە پايدىلىق نەرسىگە يېتەكلىنەلمەيدۇ . ۋە شۇنىڭدەك ، بۇ دۇنيادىمۇ ھەم ئۆزىگە پايدىلىق نەرسىگە يېتەكلىنەلمەيدۇ . ئىنسان شەرىئەتكە مۇھتاج . چۈنكى ئۇ ئۆزىگە پايدا ئېلىپ كېلىدىغان ۋە ئۇنىڭغا زىيان يەتكۈزىدىغان نەرسىدىن ساقلايدىغان ئىككى ھەركەتنى قىلىدۇ . بۇ شەرىئەت ئاللاھنىڭ زېمىنىدىكى نۇرى ، بەندىلىرى ئارىسىدىكى ئادىللىقى ، ھەمدە ئۇنىڭغا كىرىۋالغۇچى ھەرقانداق كىشى بىخەتەر بولىدىغان پاناھگاھ .

شەرىئەت دىگەنلىك پايدا بىلەن زىياننى ھىسسىي جەھەتتىن ئايرىش ئەمەس ، چۈنكى ھايۋانلارمۇ ئۇنى قىلالايدۇ . ئىشەك بىلەن تۆگە ئارپا بىلەن توپىنى پەرىقلەندۈرەلەيدۇ . بەلكى ئۇ ئىنسانغا دۇنيا ۋە ئاخىرەتتە پايدا يەتكۈزىدىغان ئىش-ھەركەت بىلەن ئۇنىڭغا دۇنيا ۋە ئاخىرەتتە زىيان يەتكۈزىدىغان ھەركەتلەرنى ئايرىش . مەسىلەن ، ئىمان ، تەۋھىد ، چىدامچانلىق ، ئادىل بولۇش ، توغرا قىلىقلىق بولۇش ، ياخشىلىق قىلىش ، ئىشەنچلىك بولۇش ، ئىپپەتلىك بولۇش ، بىلىش ، ياخشىلىققا بۇيرۇش ، يامان ئىشتىن توسۇش ، تۇغقاندارچىلىق مۇناسىۋەتنى ساقلاش ، ئاتا-ئانىنى ھۆرمەتلەش ، قوشنىلارغا ياخشى مۇئامىلىدە بولۇش ، كىشىلەرنىڭ ھەق-ھوقۇقىنى تونۇش ، ئىشلارنى ساپ ئاللاھ ئۈچۈن قىلىش ، ئۇنىڭغا ئىشەنچسىنى قويۇش ، ئۇنىڭدىن ياردەم سوراڭ ، ئۇنىڭ ئورۇنلاشتۇرىشىنى قوبۇل قىلىش ، ئۇنىڭ خاھىشىغا بويسۇنۇش ، ئۇنىڭغا ئىشىنىش ، ئۇنىڭ ئەلچىلىرى بىزگە ئېيتقان بارلىق خەۋەرلەرگە ئىشىنىش ، ۋە باشقا دۇنيا ۋە ئاخىرەتتە ئىنسانغا نەپ ئەكلىدىغان ئىش-ھەركەتلەر . ئەگەر ئەلچىلىك بولمىغان بولسا ، بىزلەرنىڭ كاللىمىز بۇ ھاياتتىكى پايدا بىلەن زىياننى تەپسىلىي ئايرىشقا كۈچى يەتمىگەن بولاتتى . ئاللاھ بەندىلىرىگە ئاتا قىلغان ئەڭ كاتتا نىيەتلەرنىڭ بىرى بولسا ئۇلارغا ئەلچىلەرنى ئەۋەتىشى ، كىتاپلارنى چۈشۈرىشى ، ۋە ئۇلارغا توغرا يولنى كۆرسىتىشى بولۇپ ، ناۋادا ئۇ بولمىغان بولسا ئۇلار ھايۋانلارنىڭ ئورنىغا چۈشۈپ قالغان ، ھەتتا ئۇنىڭدىنمۇ ناچار ھالغا قالغان بولاتتى . شۇڭا كىمكى ئاللاھنىڭ ئەلچىلىكىنى قوبۇل قىلسا ، ئۇنىڭغا چىڭ ئىسىلسا ، ئۇ ئىنسانلارنىڭ ئەڭ ياخشىسى . ۋە كىمكى ئۇنى رەت قىلسا ۋە ئۇنىڭغا سەل قارىسا ، ئۇ ئىنسانلارنىڭ ئەڭ ناچىرى . ھەتتا ئىت ، چوشقىلاردىنمۇ ناچار بولۇپ ، رەزىللەرنىڭ رەزىلى .

دۇنيا خەلقى پەقەت ئۇلارنىڭ ئارىسىغا تارالغان ئەلچىلىكنىڭ ئىزلىرى بىلەنلا مەۋجۇت بولۇپ تۇرالايدۇ . ئەگەر ئەلچىلەرنىڭ بۇ ئىزلىرى زېمىن يۈزىدىن ئۆچۈرۈۋېتىلسە ، ئۇلارنىڭ تەلىماتى يوقىتىۋېتىلسە ، ئۇ چاغدا ئاللاھ ئۈستۈنكى ۋە ئاستىنقى دۇنيانى ۋەيران قىلىدۇ ھەمدە قىيامەت باشلىنىدۇ .

يەرشارى كىشىلىرىنىڭ ئەلچىلەرگە بولغان ئىھتىياجى ئۇلارنىڭ قۇياش ، ئاي ، شامال ، ۋە يامغۇرغا بولغان ئىھتىياجىغا ، بىر ئادەمنى ھاياتلىقىغا بولغان ئىھتىياجىغا ، ياكى كۆزىنىڭ يورۇقلۇققا بولغان ئىھتىياجىغا ، ياكى بەدەننىڭ يىمەك-ئىچمەككە بولغان ئىھتىياجىغا ئوخشىمايدۇ . بەلكى ئۇنىڭدىن چوڭ ۋە ھەرقانداق سىز ئويلىيالايدىغان ۋە پەرەز قىلالايدىغان ئىھتىياجىدىن چوڭ .

ئەلچىلەر بولسا (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇلارغا بولسۇن) ئۇنىڭ بۇيرۇقلىرى ۋە توسۇقلىرىنى يەتكۈزىدىغان ئاللاھ بىلەن ئۇنىڭ مەخلۇقاتلىرى ئوتتۇرىسىدىكى ۋاسىتىلەر. ئۇلار ئۇنىڭ بىلەن بەندىلىرى ئوتتۇرىسىدىكى ئالاقىچىلار. ئۇلارنىڭ ئەڭ كاتتىسى ۋە ئاخىرقىسى، ئاللاھنىڭ ھوزۇرىدا ئەڭ ھۆرمەتلىكى بولسا مۇھەممەد (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا ۋە ئۇلارنىڭ ھەممىسىگە بولسۇن). ئاللاھ ئۇنى دۇنيالارغا رەھىم-شەپقەت سۈپىتىدە، ئاللاھقا يىقىنلىشىشنى خالايدىغانلارغا يىتەكچى، بارلىق كىشىلەرگە بانا قويماسلىق ئۈچۈن ئىزپات قىلىپ ئەۋەتتى. ئاللاھ كىشىلەرنى ئۇنىڭغا بويسۇنۇشقا، ئۇنى سۆيۈشكە، ھۆرمەتلەشكە، ئۇنى ھىمايە قىلىشقا ۋە ئۇنىڭ ھەق-ھوقۇقىنى ئادا قىلىشقا بۇيرىدى. ئاللاھ بارلىق ئەلچىلەر ۋە پەيغەمبەرلەردىن ئۇنىڭغا ئىشىنىشكە ۋە ئەگىشىشكە ئەھدە ئالدى. ھەمدە ئۇلارنى ئۇلارغا ئەگەشكەن مۇئمىنلەردىنمۇ ئوخشاش ئەھدىنى ئىلىشقا بۇيرىدى. ئاللاھ ئۇنى قىيامەتتىن بۇرۇن خۇش-خەۋەر ئېلىپ كەلگۈچى، ئاگاھلاندۇرغۇچى، كىشىلەرنى ئاللاھ تەرەپكە ئۇنىڭ ئىزى بىلەن چاقىرىغۇچى ۋە نۇرلۇق چىراق قىلىپ ئەۋەتتى. ئاللاھ ئۇنىڭ بىلەن ئەلچىلەرنىڭ سېپىنى ئاخىرلاشتۇردى، ئازغۇنلۇقتىن توغرىغا يىتەكلىدى، ئۇ ئارقىلىق نادانلىقتىن بىلىم-مەرىپەتكە يىتەكلىدى، ئۇنىڭ ئەلچىلىكى بىلەن قارغۇ كۆزلەرنى، پاك قۇلاقلىرىنى، قاتقان يۈرەكلەرنى ئاچتى. ئۇنىڭ ئەلچىلىكى بىلەن قاراڭغۇلاشقان بۇدۇنيانى يورۇتتى، چىچىلىپ كەتكەن كىشىلەرنى بىر يەرگە يىغدى. ئىنسانلارنىڭ ئەگرى يولىنى تۈزلەپ بەردى ھەمدە ئۇلارغا توغرا يولنى كۆرسەتتى. ئۇنىڭ كۆكسى-قارنىنى كەڭ قىلدى ھەمدە يۈكىنى ئىلىۋەتتى، ئۇنىڭ ئابرويىنى كۆتۈردى. ئۇنىڭ بۇيرىقىغا قارشى چىققان كىشىلەرگە خارلىق، رەسۋالىقنى مۇپتىلا قىلدى. ئۇنى (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇلارغا بولسۇن) ئەلچىلەر بىر مەزگىل ئۈزۈلۈپ قالغان، كىتاپلار يوقالغان، سۆزلەر بۇرمىلانغان، قانۇنلار ئۆزگەرتىلگەن، بارلىق كىشىلەر ئۆزىنىڭ ناتوغرا پىكىرلىرىگە تايانغان، ئاللاھقا ۋە ئۇنىڭ بەندىلىرى ئارىسىدا ئۆزلىرىنىڭ بۇزۇق ئىدىيەلىرى ۋە كۆڭۈل خاھىشلىرى بىلەن ھۆكۈم قىلىۋاتقان بىر پەيتتە ئەۋەتتى. ئۇ ئارقىلىق ئاللاھ ئىنسانلارنى توغرىغا يىتەكلىدى ھەمدە ئۇنىڭغا يىقىنلىشىشنىڭ تۈرلۈك يوللىرىنى ئوچۇقلاپ بەردى. ئۇ ئارقىلىق، كىشىلەرنى قاراڭغۇلۇقتىن يورۇقلۇققا چىقاردى. ئۇ ئارقىلىق ئۇتۇق قازانغۇچى كىشىلەر بىلەن بەدئەخلاق كىشىلەرنى پەرىقلەندۈرۈپ بەردى. شۇڭا كىمكى ئۇنىڭ يىتەكلىشىگە ئەگەشسە، توغرىغا يىتەكلىنىدۇ. كىمكى ئۇنىڭ يولىدىن تىيىپ كەتسە، ئازىدۇ ۋە قىيىپ كېتىدۇ. ئاللاھ ئۇنى ۋە بارلىق ئەلچىلەر ۋە پەيغەمبەرلىرىنى تەرىپلىسۇن ۋە ئامان قىلسۇن.

[ئىسلام پېشىۋاسى ئىبنى تەيمىيەنىڭ (ئاللاھ ئۇ كىشىگە رەھىم-شەپقەت قىلسۇن) **ئەلچىلىككە ئىسلىشىشنىڭ ۋاجىپلىقى ھەققىدە ئاساسى پرىنسىپ 19-ج، 99-102 ب،** فەتۋالار توپلىمى دىن ئىلىندى؛ ھەمدە **لەۋامىئى ئەنۋار ئەلبەھىيە 2-ج، 216، 236 ب گە قاراڭ.**]

بىز ئىنساننىڭ ئەلچىلەرگە بولغان ئىھتىياجىنى تۆۋەندىكىچە يىغىنچاقلايمىز:

1- ئىنسان بىقىندى مەخلۇق (يارىتىلغۇچى)، شۇڭا ئۇ ياراتقۇچىسىنى تونۇشى، ئۇنىڭدىن نىمىنى كۈتىدىغىنىنى بىلىشى، ۋە نىمىشقا يارىتىلغانلىقىنى بىلىشى كىرەك. ئىنسان بۇنى ئۆزىگە تايىنىپ بىلەلمەيدۇ. ئۇ پەقەت پەيغەمبەرلەر ۋە ئەلچىلەرنى بىلىش

ۋە ئۇلار ئىلىپ كەلگەن توغرا يول ۋە نۇر ئارقىلىقلا ، ئۇنى بىلىشكە يول تاپالايدۇ .

2- ئىنسان تەن ۋە روھتىن تۈزۈلگەن . ئۇنىڭ تېنى يىمەك-ئىچمەك ئارقىلىق ئوزۇقلانسا ، بىراق ئۇنىڭ روھىنىڭ ئوزۇقى بولسا ياراتقۇچىسى تەرىپىدىن چۈشەندۈرۈلگەن نەرسە ، يەنى توغرا دىن ، ۋە توغرا ئىش-ھەرىكەت . پەيغەمبەرلەر ۋە ئەلچىلەر توغرا دىننى ئىلىپ كەلدى ۋە ئۇلارغا توغرا ئىش-ھەرىكەتلەرنى ئۆگەتتى .

3- ئىنسان ئۆز تەبىئىتى بىلەن دىندار بولۇپ ، ئۇنىڭ ئەگىشىدىغان بىر دىنى بولۇشى كىرەك . ھەمدە بۇ دىن توغرا بولۇشى كىرەك . توغرا دىنغا پەقەت پەيغەمبەرلەر ۋە ئەلچىلەرگە ئىشىنىش ۋە ئۇلار ئىلىپ كەلگەن نەرسىگە ئىشىنىش ئارقىلىقلا يول تاپقىلى بولىدۇ .

4- ئىنسان بۇدۇنيادا ئاللاھنىڭ رازىلىقىغا ئىرىشتۈرىدىغان ، ئاخىرەتتە بولسا ئۇنىڭ جەننىتىگە ۋە نىئەمىتىگە ئىرىشتۈرىدىغان بىر يولغا مۇھتاج بولىدۇ . ھەمدە پەيغەمبەرلەر ۋە ئەلچىلەردىن باشقا ھېچكىم بۇ يوللارنى كۆرسىتىپ بىرلەشمەيدۇ ۋە ئۇنىڭغا باشلىيالمايدۇ .

5- ئىنسان ئۆز تەبىئىتى بىلەن ئاجىز ھەمدە ئۇنى كۈتۈپ ياتقان نۇرغۇن دۈشمەنلەر بار . مەسىلەن ، شەيتان ئۇنى ئازدۇرۇشنى ئويلايدۇ ، ئەسكى دوستلار ئۇنىڭغا رەزىل قىلمىشلارنى چىرايلىق كۆرسىتىدۇ . ھەمدە كۆڭۈل يامان قىلمىشلارغا مايىل . شۇڭلاشقا ئۇ دۈشمەنلىرىنىڭ سۇيىقەستلىرىدىن ئۇنى قوغدايدىغان بىر نەرسىگە مۇھتاج بولىدۇ . ۋە پەيغەمبەرلەر ۋە ئەلچىلەر ئۇنى ئاشۇ نەرسىگە باشلايدۇ ھەمدە ئۇنى ئوچۇق كۆرسىتىپ قويدۇ .

6- ئىنسان ئۆز تەبىئىتى بىلەن ئارلىشىپ ياشايدۇ . باشقىلار بىلەن يىغىلىش ۋە باردى-كەلدى قىلىشلاردا كىشىلەرنى ئادىل ، باراۋەر بولۇشقا يىتەكلەيدىغان قانۇنلار بولۇشى كىرەك . بولمىغاندا قالايمىقان قانۇنلار بىسىۋالىدۇ . بۇ يىتەكلىگۈچى قانۇن بارلىق ھەق-ھوقۇقى بارلارنىڭ ھەق-ھوقۇقىنى ھەرقانداق ئۇسۇلدا دەپسەندە قىلماستىن ۋە ئاشۇرۇۋەتمەستىن قوغدىشى كىرەك . پەيغەمبەرلەر ۋە ئەلچىلەردىن باشقا ھېچكىم نۆكەممەل بىر قانۇننى تۈزۈپ چىقالمايدۇ .

7- ئىنسان ئۇنىڭغا بىخەتەرلىك ، روھى خاتىرجەملىك بىرىدىغان ھەمدە ئۇنى ھەقىقىي بەختنىڭ سەۋەپلىرىگە يىتەكلەيدىغان بىر نەرسىگە مۇھتاج . بۇ بولسا پەيغەمبەرلەر ۋە ئەلچىلەر كىشىلەرنى يىتەكلەيدىغان نەرسە .

[د.مۇھەممەد بىن ئابدۇللاھ بىن سالىھ سەھىمىنىڭ **ئىسلامنىڭ ئاساسلىرى ۋە مەنبەلىرى** ناملىق كىتابىدىن]